

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВСП «ЕКОНОМІКО-ПРАВНИЧИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор

Олена ГРИБАНОВА

«01» вересня 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ЗІ ВСТУПУ ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ

Галузь знань	J Транспорт та послуги
Спеціальність	J3 Туризм та рекреація
Освітньо-професійна програма	Туристичне обслуговування
Рівень освіти	Фахова передвища освіта
Освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр з туризму та рекреації

Укладач: Ольга ЛІТВІНОВА-ГОЛОВАНЬ

Обговорено та ухвалено
на засіданні циклової комісії туризму та
фізичного виховання
Протокол № 1 від «27» серпня 2026
Голова ЦК

Ольга ЛІТВІНОВА-ГОЛОВАНЬ

Ухвалено методичною радою коледжу

Протокол № 1 від «28» серпня 2026
Заступник директора з НМР

Альона ХОДАКОВСЬКА

2026 рік

Відповідно до освітньо-професійної програми «Туристичне обслуговування» навчальна практика зі вступу до спеціальності є першим етапом системи наскрізної практичної підготовки здобувачів фахової передвищої освіти за спеціальністю ІЗ Туризм та рекреація. Практика забезпечує початкову професійну орієнтацію здобувачів, сприяє усвідомленню змісту майбутньої професійної діяльності, особливостей функціонування туристично-рекреаційної сфери та формує мотивацію до подальшого опанування фахових дисциплін.

Навчальна практика зі вступу до спеціальності виконує адаптаційну, мотиваційну та профорієнтаційну функції. Вона виступає своєрідним «містком» між теоретичним курсом «Вступ до спеціальності» та подальшими етапами практичної підготовки, забезпечуючи поступове входження здобувачів у професійне середовище. Зміст практики спрямований на ознайомлення студентів з об'єктами професійної діяльності, структурою туристичної індустрії, особливостями організації туристичного обслуговування, а також сучасними тенденціями розвитку туризму та рекреації в Україні й світі.

Особливістю даного виду практики є її реалізація на початковому етапі навчання, коли здобувачі одночасно опановують освітні компоненти фахової передвищої та повної загальної середньої освіти. Саме тому зміст практики орієнтований не лише на ознайомлення з майбутньою професією, а й на формування стійкої професійної мотивації, розвиток пізнавального інтересу та усвідомлення перспектив кар'єрного зростання у сфері туризму та рекреації.

1. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма здобуття освіти	
Кількість кредитів – 3	Галузь знань І транспорт та обслуговування	Нормативна	
Розділів – 2	Спеціальність ІЗ Туризм та рекреація	Рік підготовки: 1	
Загальна кількість годин – 90			2-й сем.
		Лекції	
Тижневих аудиторних годин для денної форми навчання: 2 год	Освітньо-професійна програма «Туристичне обслуговування»	0 год.	0 год.
		Практичні, семінарські	
		38 год.	
	Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр	Самоостійна робота	
		0 год.	52 год.
		Підсумковий контроль: Диференційований залік	

2. Мета та завдання практики

Метою навчальної практики зі вступу до спеціальності є формування у здобувачів цілісного уявлення про сферу туристичного обслуговування, особливості майбутньої професійної діяльності, можливості професійної самореалізації та побудови індивідуальної освітньої траєкторії, а також розвиток мотивації до успішного опанування освітньо-професійної програми.

Основними завданнями практики є:

1. Ознайомлення здобувачів із діяльністю суб'єктів туристичної індустрії:

- закладами, установами та організаціями різних форм власності, що здійснюють діяльність у сфері туристичного обслуговування (туроператорами, турагентствами, готельними підприємствами, музеями, екскурсійними бюро, закладами харчування, транспортними компаніями, дозвіллевыми та рекреаційними центрами тощо);

- структурою туристичної галузі та взаємозв'язками між її основними суб'єктами;

- специфікою професійної діяльності та технологічними процесами обслуговування туристів;

- вимогами до професійної компетентності, етики та культури поведінки фахівця туристичної сфери.

2. Формування уявлення про майбутню професію та професійне середовище:

- професійні функції та напрями діяльності фахівців туристичної галузі;
- обов'язки працівників різних сегментів туристичного бізнесу;
- роль туристично-рекреаційних ресурсів у формуванні конкурентоспроможного туристичного продукту;

- значення сталого розвитку, екологічної відповідальності та збереження культурної спадщини у туристичній діяльності.

3. Розвиток особистісних і професійно важливих якостей здобувачів:

- здатності до творчого мислення, ініціативності та генерування нових ідей щодо розвитку туризму в регіонах і територіальних громадах України;

- навичок самопізнання та самооцінювання професійного потенціалу;

- уміння планувати власний професійний розвиток та вибудовувати індивідуальну освітню траєкторію;

- відповідального ставлення до майбутньої професії, академічної доброчесності та професійної етики.

4. Формування первинних практичних умінь:

- здійснювати пошук та аналіз інформації про туристичні ресурси;

- характеризувати туристичний потенціал окремих територій і DESTINACIЙ;

- визначати фактори, що впливають на розвиток туризму та рекреації;

- презентувати результати власних досліджень і спостережень у письмовій та усній формах.

3. Очікувані результати практики

Навчальна практика зі вступу до спеціальності створює передумови для формування таких загальних та спеціальних компетентностей:

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності й досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій.

ЗК 5. Здатність застосовувати теоретичні знання у практичних ситуаціях.

ЗК 6. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК 9. Здатність діяти доброчесно, керуватися етичними нормами в особистій, навчальній та професійній діяльності, демонструвати нульову толерантність до корупції.

СК 2. Здатність застосовувати знання теорії і практики туристичного бізнесу у професійній діяльності фахівця туристичного супроводу.

СК 3. Здатність ідентифікувати туристично-рекреаційний ресурсний потенціал країн і регіонів щодо стану та перспектив розвитку туризму.

Практика забезпечує досягнення таких програмних результатів навчання:

РН 2. Застосовувати правові норми, норми з охорони праці, безпеки життєдіяльності та охорони довкілля у професійній діяльності.

РН 3. Володіти державною та іноземною мовами у професійній діяльності.

РН 4. Розв'язувати типові спеціалізовані задачі у професійній діяльності.

РН 6. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал країн і регіонів щодо стану та перспектив розвитку туризму і рекреації.

4. Зміст та структура навчальної практики

Навчальна практика зі вступу до спеціальності реалізується у другому семестрі першого року навчання та спрямована на формування первинного професійного досвіду здобувачів освіти, ознайомлення зі структурою туристично-рекреаційної сфери, умовами професійної діяльності, сучасними тенденціями розвитку туризму та рекреації, розвиток професійної мотивації.

Практика здійснюється шляхом проведення практичних занять, професійних спостережень, навчальних екскурсій, віртуальних візитів, роботи з інформаційними ресурсами, виконання індивідуальних і групових завдань, елементів неформальної освіти та проєктної діяльності.

Зміст практики структуровано за трьома змістовими розділами:

Розділ 1. Організаційно-правові та адаптаційні основи професійної діяльності

Тема 1. Охорона праці, безпека життєдіяльності та цивільний захист.

1. Ознайомлення з правилами внутрішнього розпорядку, вимогами охорони праці та безпеки життєдіяльності, проходження відповідних інструктажів.

2. Формування алгоритмів безпечної поведінки та дій під час виникнення надзвичайних ситуацій, зокрема під час оголошення повітряної тривоги в умовах воєнного стану.

Тема 2. Нормативно-академічний базис здобувача освіти.

1. Ознайомлення зі структурою освітньо-професійної програми «Туристичне обслуговування», організацією освітнього процесу та графіком наскрізної практичної підготовки.

2. Формування первинних навичок академічної доброчесності, коректної роботи з інформаційними джерелами, цитування та недопущення академічного плагіату.

Тема 3. Основи професійної та ділової комунікації.

1. Формування навичок міжособистісної взаємодії, культури професійного мовлення, ділового етикету та конструктивної комунікації у сфері туризму і гостинності.

Розділ 2. Ознайомлення з інфраструктурою туризму та рекреаційними ресурсами

Тема 4. Структура туристичного ринку.

1. Ознайомлення з туризмом як міжгалузевим комплексом, основними суб'єктами туристичного ринку, функціями туроператорів і турагентів, видами туристичних послуг та професійними функціями працівників туристичної сфери.

Тема 5. Інфраструктура індустрії гостинності.

1. Загальне ознайомлення із закладами розміщення та ресторанного господарства, особливостями їх функціонування та взаємодії із суб'єктами туристичного ринку.

2. Ознайомлення з роллю транспортних і логістичних послуг у забезпеченні туристичних подорожей.

Тема 6. Туристично-рекреаційні ресурси територій.

1. Первинне ознайомлення з туристично-рекреаційним потенціалом Запорізького регіону та України, класифікацією природних, історико-культурних та інших туристичних ресурсів, роллю територіальних громад у розвитку туризму.

Розділ 3. Наочно-практичне ознайомлення з професійним середовищем

Тема 7. Ознайомчі навчальні візити.

Проведення виїзних або інтерактивних віртуальних навчальних візитів до туристично-інформаційних центрів, музейних установ, закладів гостинності, туристичних підприємств та інших об'єктів туристично-рекреаційної сфери.

Тема 8. Спостереження за професійною діяльністю.

Ознайомлення з робочими місцями, функціональними обов'язками та особливостями діяльності працівників туристичної сфери шляхом цілеспрямованого професійного спостереження.

Тема 9. Узагальнення первинного професійного досвіду.

1. Систематизація результатів спостережень, вражень та отриманої інформації.

2. Підготовка первинних творчих звітних матеріалів – есе, презентацій, ментальних карт, візуальних схем – з аналізом особливостей діяльності відвіданих підприємств, установ, організацій та туристичних дестинацій.

5. Тематичний план навчальної практики

№	Тема	Вид діяльності	Місце проведення	Кількість годин	Звітність
Напрямок 1. Організаційно-правові та адаптаційні основи професійної діяльності					
1	Охорона праці, безпека життєдіяльності та цивільний захист	Практичний тренінг, інструктаж	Навчальна туристична фірма / Лабораторія	6	Акт проходження інструктажу
2	Нормативно-академічний базис здобувача освіти	Практична робота, робота з нормативними документами	Moodle	8	Конспект, тестування
3	Основи професійної та ділової комунікації	Тренінг, рольові вправи	Коледж	8	Практична робота
Разом за розділом 1				22	
Напрямок 2. Ознайомлення з інфраструктурою туризму та рекреаційними ресурсами					
4	Структура туристичного ринку. Ознайомлення з туризмом як міжгалузевим комплексом	Аналіз діяльності суб'єктів туристичної індустрії	Коледж, онлайн-ресурси	10	Аналітична довідка
5	Інфраструктура індустрії гостинності	Віртуальні та/або очні візити	Бази практик	10	Звіт-спостереження
6	Туристично-рекреаційні ресурси територій	Дослідження туристичного	Бази практик	10	Презентація

		потенціалу регіону			
Разом за розділом 2				30	
Напрямок 3. Наочно-практичне ознайомлення з професійним середовищем					
7	Ознайомчі навчальні візити	Екскурсії, віртуальні тури, зустрічі з роботодавцями	Об'єкти туристичної сфери	12	Щоденник спостережень
8	Спостереження за професійною діяльністю	Професійне спостереження	Бази практик	12	Аналітичний звіт
9	Узагальнення первинного професійного досвіду	Підготовка підсумкових матеріалів	Коледж	10	Підсумковий звіт
10	Підготовка та захист результатів практики	Консультації, презентація	Коледж	4	Звіт практики
Разом за розділом 3				38	
Усього годин				90	

6. Індивідуальні завдання практики

З метою врахування індивідуальних освітніх потреб здобувачів освіти передбачено виконання індивідуального домашнього завдання за вибором:

1. Середній рівень (максимум 12 балів): Складання самоаналізу-есе «Be a professional tourism» за структурою: 1. Моя мета в туризмі. 2. План професійного зростання. 3. Оцінка перешкод та ресурсів.

11–12 балів: робота повністю розкриває всі 3 пункти, висвітлює власні прагнення та аналіз професійного розвитку.

8–10 балів: тема розкрита частково, відсутній деталізований план або аналіз перешкод.

1–7 балів: поверхневий текст без чіткої структури та аргументації.

2. Достатній рівень (максимум 16 балів): Складання Професійного паспорта (трудограми) фахівця з туристичного обслуговування на основі професійного спостереження під час навчальних візитів ТА/ТІЦ та розробка Довідника туристично-інформаційних ресурсів міста Запоріжжя.

15–16 балів: документи оформлені за вимогами галузевих стандартів, повністю розроблено таймінг, маршрут, зміст та правила безпеки.

12–14 балів: присутні незначні недоліки в оформленні Технологічної карти чи Інформаційного листа.

1–11 балів: відсутні ключові розділи документів або матеріали не відповідають локальному об'єкту.

3. Високий рівень – Науково-дослідний / Неформальна освіта (максимум 20 балів): Підготовка та публікація тез доповіді на студентській науково-практичній конференції за актуальною тематикою розвитку туризму Запорізького регіону **або** проходження сертифікованого онлайн-курсу (наприклад, «Створення ефективних ДМО для туристичного розвитку» на ВУМ online) з наданням підтверджувального сертифіката у звіті.

19–20 балів: наявний сертифікат про успішне проходження курсу **або** тези доповіді повністю оформлені відповідно до вимог конференції, мають наукову новизну та прийняті до друку.

17–18 балів: тези потребують незначного доопрацювання **або** подано сертифікат курсу з неповним обсягом академічних годин.

7. Критерії оцінювання та підсумкова звітність

Захист результатів практики відбувається на підсумковій конференції у формі презентації.

Форми підсумкової звітності:

Наприкінці практики здобувач подає керівнику звіт – систематизований та оформлений підсумок роботи за період проходження практики. Звіт складається у відповідності з індивідуальним планом проходження практики кожного здобувача. У ньому мають бути відображення всі питання, які вивчав здобувач, а також розрахунки та економічне обґрунтування, виконане під час проходження практики.

Звіт з практики має наступну *структуру*:

1. Титульний аркуш.
2. Індивідуальний план роботи.
3. Коротка характеристика виконаних завдань.
4. Матеріали індивідуального завдання.
5. Результати професійних спостережень.
6. Висновки та пропозиції.
7. Додатки (фото, сертифікати, презентації, посилання на віртуальні екскурсії тощо).

Рекомендований обсяг звіту – 10-15 сторінок без додатків.

Розподіл балів:

Вид роботи	Максимальна кількість балів
Виконання завдань тематичного плану	40
Індивідуальне домашнє завдання	20
Щоденник практики	10
Підсумковий звіт	15
Захист результатів практики	15
Разом	100

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Про фахову передвищу освіту: Закон України від 06.06.2019 р. № 2745-VIII (із змінами та доповненнями станом на 2026 р.). *Відомості Верховної Ради України*.

2. Проект Стандарту вищої та фахової передвищої освіти України: галузь знань J «Транспорт та послуги», спеціальність J3 «Туризм та рекреація». *Міністерство освіти і науки України*. Редакція для громадського обговорення від 25.06.2026 р. URL: mon.gov.ua.

3. Про затвердження Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.04.2021 р. № 366-р (з оновленнями у межах Національного тижня безбар'єрності «Безбар'єрність – це коли можеш», травень 2026 р.).

4. Національна програма «Подорож до себе. Шляхи відновлення»: спільний проект Brand Ukraine та Державного агентства розвитку туризму України (ДАРТ) за підтримки Міністерства розвитку громад та територій України від 10.04.2026 р. URL: brandukraine.org.ua.

5. Безбар'єрність у сфері туризму: методичні рекомендації для суб'єктів туристичної діяльності / Державне агентство розвитку туризму України. Київ : ДАРТ, 2023. 42 с.

6. Ткаченко Т. І. Повоєнне відновлення та розвиток туризму в Україні: виклики та стратегії для територіальних громад. *Український журнал прикладної економіки та туризму*. 2026. Том 11. № 1. С. 45–54. URL: ujae.org.ua.

Електронні ресурси та бази даних

12. Державне агентство розвитку туризму України (ДАРТ) : офіційний вебпортал (моніторинг безбар'єрності засобів розміщення, червень 2026 р.). URL: tourism.gov.ua.

13. Державна податкова служба України : Звіт про динаміку сплати туристичного збору як фінансового ресурсу для розвитку громад (січень – травень 2026 р.). URL: news.dtki.ua.

14. Офіційний туристичний портал м. Запоріжжя: cultura.city